

Aandacht

‘Ik word verliefd op schilderijen, die ik ongegeneerd een halfuur aan kan staren’

Door: Myrthe Meester

Mijn vriend en ik zijn het wel van elkaar gewend: dat we af en toe verliefd zijn op een ander. En dan niet een ander die we in een romantische setting hebben ontmoet, maar een kunstenaar of musicus met wie we te maken hebben via ons werk. Hij registreert klassieke concerten en zoomt soms urenlang in op een elegante vrouwelijke solist, wier extatische gezicht hij zo goed mogelijk in beeld probeert te brengen. Een gezicht dat hij – vooral na het dagenlange montageproces achteraf – wel kan dromen. Ieder plooitje en beweginkje, de vorm van de ogen, de lijn van de lippen, evenals de dansende, snijdende en hartstochtelijke melodieën die ze voortbrengt op haar onbetaalbare Stradivarius.

‘Liefde is het geloof dat iets onze aandacht waard is,’ aldus Simon(e) van Saarloos, ‘maar liefde ontstaat ook als we ergens aandacht aan schenken.’ Volgens de Nederlands-Amerikaanse filosoof zouden we gemakkelijk verliefd

op iemand worden als we diegene vier minuten lang ononderbroken in de ogen kijken. Nou, dat is precies wat mijn vriend tijdens zijn concertregistraties doet, maar dan nog vele malen langer: niet vier, maar vierhonderd minuten bestudeert hij iedere oogopslag, iedere beweging van de ander. Puur functioneel en zakelijk natuurlijk, maar ongemerkt ontvlamt er toch iets in zijn binnenste.

Ik, op mijn beurt, word verliefd op schilderijen, die ik ongegeneerd een halfuur aan kan staren. Soms een stapje dichterbij, dan weer een paar passen achteruit, inzoomend op details en uitzoomend naar het grotere geheel, ijverig aantekeningen makend over wat ik zie, voel en denk. Ja, tijdens het bekijken van een schilderij dat me raakt – liefde op het eerste gezicht? – probeer ik een heuse band op te bouwen, het werk vanuit alle hoeken en standpunten te leren kennen, zijn stemming, zijn gelaatstrekken, zijn karakter. Ik sluit zo’n kunstwerk in mijn hart.

Wat als je dan ineens de schilder tegenkomt die zo’n dierbaar kunstwerk heeft gemaakt? Het overkwam me twee weken geleden, toen ik de opening van een expositie bezocht en plotseling in dezelfde ruimte verkeerde als twee kunstenaars die ik bijzonder bewonder – ik zal geen namen noemen, dan wordt het te intiem. Zij zijn het brein achter schilderijen waarnaar ik urenlang gestaard

heb, zij zijn de bron waaruit zoveel diepgang en schoonheid opgeweld is. Toch lijken het heel gewone jongens; de ene een beetje verlegen als ik hem vraag mijn catalogus te signeren, de ander nuchter en aardig, met een blok Hollandse kaas op schoot – hij komt uit het oosten van Duitsland, en neemt graag een souvenir mee naar huis. Aardser kan bijna niet; aan niets kan ik zien dat zij het zijn, de makers van de schilderijen waar ik zo verliefd op ben.

Ik krijg het voor elkaar dat ik naast één van hen kom te zitten tijdens het openingspraatje – zijn blik kan ik volgen, die blik waarmee hij de wereld verkent en tot zulke prachtige dingen transformeert. Zijn rechterhand ligt op zijn been, vlak naast me; de hand die het penseel hanteert, de hand waarmee zijn kunst – die inmiddels tonnen waard is op de kunstmarkt – is gemaakt. Die ligt daar gewoon, zomaar, soepeltjes rond het kaasblok geklemd. Is er een vraag waarmee ik hem een diepzinnig woord kan ontlokken, een antwoord op het geheim van zijn kunstenaarschap? Zou ik iets dichterbij het mysterie van zijn schilderijen kunnen komen als ik hem plotseling vastpak, ook als hij me daarna geschrokken van zich afslaat?

Ik weet mezelf gelukkig te bedwingen. ■